

Datum vergadering : 25 september 2025

Agendapunt : P 3

Zaaknummer : 2025-060552

Programma : Samenleving

Portefeuillehouder : J.C. de Robles

Commissie : Leven

Onderwerp : Hoofdlijnenbesluit inkoop Aanvullende Jeugdhulp 2028-2038

Bijlagen

1. Hoofdlijnenbesluit inkoop Aanvullende Jeugdhulp 2028-2038
2. Risicoanalyse Hoofdlijnenbesluit inkoop Aanvullende Jeugdhulp
3. Advies van Adviesraad Sociaal Domein Uithoorn (ASD)
4. Reactie op ASD

Samenvatting

Het hoofdlijnenbesluit is het inhoudelijke en financiële kader voor de inkoop aanvullende jeugdhulp 2028-2038. De huidige contracten met jeugdhulpaanbieders lopen af op 31 december 2027. Dit betekent dat er per 1 januari 2028 nieuwe contracten moeten zijn. Momenteel loopt een traject met alle gemeenten in Amsterdam-Amstelland om in de regio gezamenlijk de aanvullende jeugdhulp in te kopen, waarmee invulling wordt gegeven aan de verplichte regionale inkoop in het kader van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Het doel van de inkoop aanvullende jeugdhulp is partijen te contracteren die de aanvullende jeugdhulp uitvoeren op een manier die past bij de opgaven vanuit het rijk zoals de Hervormingsagenda Jeugd, de Jeugdwet en de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, alsmede de visie en doelen van de gemeente Uithoorn zoals vastgelegd in het College Uitvoeringsprogramma 2022-2026. Ten opzichte van de huidige contractering zijn verbeteringen op enkele onderdelen gewenst. Een belangrijke ontwikkeling is dat de lichtere en zwaardere vormen van jeugdhulp (respectievelijk ESJH en de HSJH) vanaf 2028 onder dezelfde opdracht vallen als zijnde 'aanvullende jeugdhulp'. Hiermee wordt de jeugdhulp verder ontschot. Verder is intensievere samenwerking tussen partijen nodig, alsmede inzet van aanpalende domeinen. De uitwerking van de richtinggevende uitspraken en de ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden meegenomen bij het opstellen van de inkoopstrategie Aanvullende jeugdhulp 2028-2038.

Voorstel

Het college van burgemeesters en wethouders stelt de raad voor:

1. In te stemmen met de jeugdvisie zoals opgenomen in het Hoofdlijnenbesluit Aanvullende Jeugdhulp 2028-2038.
2. In te stemmen met de uit die jeugdvisie voortvloeiende richtinggevende uitspraken in het Hoofdlijnenbesluit Aanvullende Jeugdhulp 2028-2038. Met als uitgangspunt lokale zeggenschap om deze in de uitwerking passend te maken aan de specifieke situatie van elke gemeente.

Aan de raad.

Overwegingen

De gemeente Uithoorn is in samenwerking met Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel al enige tijd geleden gestart met de voorbereiding op een nieuwe aanbestedingsprocedure voor aanvullende jeugdhulp. Momenteel loopt een traject met alle gemeenten in Amsterdam-Amstelland om in de regio gezamenlijk de aanvullende jeugdhulp in te kopen, waarmee invulling wordt gegeven aan de verplichte regionale inkoop in het kader van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.

Op 5 juni 2025 heeft het college ingestemd met het rechtmatig verlengen van de overeenkomsten hoog specialistische jeugdhulp tot en met 31 december 2027. Dit betekent dat per 1 januari 2028 nieuwe contracten moeten zijn afgesloten. De gemeente Uithoorn is in samenwerking met Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel (Amsterdam-DUO) in 2023 gestart met de voorbereiding op een nieuwe aanbestedingsprocedure, onder de naam Aanvullende Jeugdhulp (AJH), gericht op nieuwe contracten per 1 januari 2028.

Het hoofdlijnenbesluit Aanvullende Jeugdhulp (HLB) beschrijft de inhoudelijke en financiële kaders voor de inkoop AJH. Hiermee wordt voor betrokkenen duidelijk wat met de aanbesteding beoogd wordt.

De kern van het hoofdlijnenbesluit bestaat uit 10 richtinggevende uitspraken. De basis voor de richtinggevende wordt gevormd door de ervaringen die zijn opgedaan in de specialistische jeugdhulp vanaf 2021, de Hervormingsagenda Jeugd, de wet verbetering beschikbaarheid die voortvloeit uit de Hervormingsagenda en de ontwikkeling van de rijksmiddelen. Het Hoofdlijnenbesluit vloeit daarmee logisch voort uit de landelijke en lokale ontwikkelingen die de afgelopen tijd zijn ingezet.

Uithoorn werkt op het gebied van jeugdhulp al jaren samen met gemeenten Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel (Amsterdam-DUO). In 2020 besloten de gemeenten te kiezen voor een taakgerichte uitvoeringsvariant voor de hoogspecialistische jeugdhulp (HSJH) met voor de DUO gemeenten een ingangsdatum van de contracten HSJH per 1 januari 2022. De regio Zaanstreek-Waterland en de gemeenten Amstelveen en Aalsmeer gingen indertijd een eigen weg. Met ingang van 2021, Amsterdam, en voor DUO per 2022, werd het aantal jeugdhulpaanbieders voor de Hoog specialistische hulpverlening sterk teruggebracht (van ruim dertig naar tien), met de opdracht om als kernpartners het jeugdhulpaanbod te ontwikkelen. In de taakgerichte financiering ontvangen de kernpartners ieder jaarlijks een vast lumpsumbedrag, zonder afzonderlijke afspraken over producten en prijzen per traject. Amsterdam heeft de enkelvoudige specialistische jeugdhulp (ESJH) hier in 2024 op aan laten sluiten. Onder meer vanwege de grote financiële opgave. De DUO-gemeenten hebben deze stap voor de ESJH nog niet gezet. Daar wordt voor de Enkelvoudige Specialistische jeugdhulp nog resultaatgericht gewerkt.

Hervormingsagenda Jeugd:

Vanwege de groei in aantallen jeugdigen dat gebruik maken van een vorm Jeugdhulp en de stijgende kosten, is in juni 2023 de Hervormingsagenda jeugd door de VNG aangenomen. Deze agenda bevat een aantal beleidsmaatregelen voor de periode 2023-2028 met als doel de jeugdzorg in Nederland te verbeteren en financieel houdbaar te maken. De agenda is opgesteld door cliëntenorganisaties, professionals, zorgaanbieders, gemeenten en het Rijk.

Landelijke ontwikkelingen:

Verplichte regionale inkoop in het kader van de Wet beschikbaarheid jeugdzorg

Eén van de ontwikkelingen rondom de Hervormingsagenda is de aanpassing van de Jeugdwet met de Wet Beschikbaarheid Jeugdzorg. Op 5 juni 2025 heeft het college ingestemd met uitstellen van de inkoop aanvullende jeugdhulp en het verlengen van de huidige overeenkomsten specialistische jeugdhulp tot 1 januari 2028. Aanleiding voor deze verlenging is het wetsvoorstel Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.

In dit wetsvoorstel is onder andere vastgelegd dat de in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) vastgelegde zorgvormen per jeugdzorgregio gezamenlijk moeten worden ingekocht. De wetgever beoogt met deze wet dat specialistische vormen van jeugdhulp op grote schaal worden ingekocht, waarmee de beschikbaarheid ervan wordt verbeterd en de administratieve lasten voor uitvoerende partijen afnemen. Gemeenten binnen een jeugdhulpregio moeten gezamenlijk de samenwerking en sturing op de specialistische (aanvullende) jeugdhulp organiseren. De inkoop en de administratieve processen moeten via gelijke uitvoeringsvariant(en) plaatsvinden, met dezelfde verantwoordingseisen voor aanbieders. Ook verplicht het de Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg tot de oprichting van een Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor de jeugdregio.

Hiermee ontstaat een wettelijke verplichting tot inkoop van aanvullende jeugdhulp op het niveau van de jeugdhulpregio Amsterdam-Amstelland. Dit betreft de gemeenten Amsterdam, Diemen, Uithoorn, Ouder-Amstel, Amstelveen en Aalsmeer.

Op dit moment hebben de 6 gemeenten de aanvullende jeugdhulp niet gezamenlijk gecontracteerd. In de gemeenten Amsterdam-DUO zijn de voorbereidingen voor de inkoop aanvullende jeugdhulp al eerder gezamenlijk gestart. Naar aanleiding van het wetsvoorstel zijn gesprekken gestart met Amstelveen en Aalsmeer over de wijze waarop de inkoop van de aanvullende jeugdhulp namens de 6 gemeenten zou kunnen worden vorm gegeven.

De gemeenten van de regio Amsterdam-Amstelland beogen de aanvullende jeugdhulp 2028-2038 gezamenlijk in te kopen, mits met 6 gemeenten overeenstemming bereikt wordt over een aantal belangrijke uitgangspunten, zoals de

richtinggevende uitspraken en de taakgerichte uitvoeringsvariant. Amstelveen en Aalsmeer hebben aangegeven de richtinggevende uitspraken voor de inkoop per 2028 voor te leggen aan hun colleges en gemeenteraden. Voor de uitwerking van die richtinggevende uitspraken wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de specifieke, lokale situatie van iedere gemeente. De toelichting bij de richtinggevende uitspraken is gemeentespecifiek en in dit document alleen voor Amsterdam-DUO uitgewerkt.

De dynamiek in landelijke ontwikkelingen en de gesprekken die nog op regionaal niveau worden gevoerd, leiden mogelijk tot voortschrijdend inzicht bij de uitwerking van de richtinggevende uitspraken. De uiteindelijke uitwerking vindt zijn weerslag in de inkoopstrategie die naar verwachting eind 2025/begin 2026 aan de colleges zal worden aangeboden.

Lokale ontwikkelingen

We zijn lokaal gestart met verschillende andere opgaven die voortkomen uit de hervormingsagenda. Een aantal daarvan is geland in het project kostenbeheersing Jeugdhulp en de bijbehorende ombuigsporen o.a. de beweging van individuele jeugdhulp naar steeds meer collectieve jeugdhulp, het normaliseren en het verstevigen van de samenwerking met huisartsen en het onderwijs.

Een belangrijk onderdeel van de Hervormingsagenda dat momenteel verder vorm krijgt, is de ontwikkeling van een 'stevig lokaal team'. Gezien de omvang en complexiteit van deze opgave is besloten om hiervoor een apart programma op te zetten.

De lokale teams in de gemeenten moeten het fundament van het jeugdhulpstelsel gaan vormen. Zij zetten in op preventie en bieden zelf basisjeugdhulp om zo jeugdhulp laagdrempelig en dichtbij huis te bieden. Basisjeugdhulp betreft de meer eenvoudige en enkelvoudige vormen van jeugdhulp.

De gezamenlijke jeugdhulpaanbieders sluiten aan waar nodig, wat de term 'aanvullende jeugdhulp' verklaart: de hulp geboden door de jeugdhulpaanbieders is aanvullend op de ondersteuning vanuit de lokale teams. Lokale teams zijn op hun beurt aanvullend op de ondersteuning vanuit de sociale basis (zoals jeugd- en jongerenwerk) en het sociale netwerk.

Dit betekent dat het onderscheid dat we nu kennen tussen Enkelvoudig Specialistische jeugdhulp (ESJH)¹ en Hoog Specialistische jeugdhulp (HSJH)² komt te vervallen. Een deel van het huidige ESJH aanbod landt in het lokale team, het andere deel gaat onderdeel uitmaken van de opdracht AJH waarmee ESJH en HSJH onder 1 opdracht komen te vallen en de jeugdhulp verder ontschot wordt. De stevige lokale teams zullen op gebiedsgerichte wijze gaan samenwerken (GGSW) waarbij we lokaal met verwijzers, het voorveld en kennis vanuit de specialistische jeugdhulp op zoek gaan naar andere oplossingen dan het inzetten van individuele verwijzingen binnen specialistische jeugdhulp.

Wat gaan we doen?

Het Hoofdlijnenbesluit Aanvullende Jeugdhulp 2028-2038 (vanaf hier: HLB AJH) bevat de kaders voor de aanbesteding van aanvullende jeugdhulp voor de periode 1 januari 2028 tot 1 januari 2038. Deze kaders zijn gebaseerd op de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de daaruit volgende Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, de ontwikkeling van de rijksmiddelen en onze eigen regionale ervaringen en wensen voor doorontwikkeling en verbetering van jeugdzorg.

¹ ESJH: is bedoeld voor jeugdigen met een enkelvoudige, vaker voorkomende ondersteuningsbehoefte waarbij er doorgaans vanuit 1 hulpverlener inzet noodzakelijk is. De inzet kent een beperkt aantal contactmomenten Bijvoorbeeld: ondersteuning tbv tegengaan voor angsten, stemmingsstoornissen, opvoedondersteuning, begeleiding (groep en individueel)

² HSJH betreft intensieve hulp bij zeer complexe en/of meervoudige problematiek. Zoals jeugdigen met psychiatrische problematiek, een verstandelijke beperking of verslavingsproblematiek.

De kern van het HLB AJH bestaat uit de jeugdvisie als basis voor de opdracht aanvullende jeugdhulp (hoofdstuk 2 Hoofdlijnenbesluit) en 10 richtinggevende uitspraken. De richtinggevende uitspraken staan beschreven in Hoofdstuk 3 en omvatten zowel doorontwikkeling van huidig beleid als vernieuwing van huidig beleid. Hieronder wordt dit per richtinggevende uitspraak toegelicht.

Jeugdvisie als basis van opdracht aanvullende jeugdhulp

Momenteel rust de volledige verantwoordelijkheid voor hulp aan gezinnen vaak op de jeugdzorg. In de praktijk blijkt dat jeugdhulp vaak een reactie is op het gedrag van een jeugdige, terwijl onderliggende oorzaken voor dat gedrag in het gezin, zoals schulden, verslavingen of een complexe scheiding, niet afdoende worden aangepakt. De inzet van jeugdhulp is dan maar beperkt werkzaam, ineffectief of zelfs escalerend. De situatie van de jeugdige kan verergeren, ondanks toenemende hulp, omdat achterliggende problemen blijven bestaan. Deze jeugdvisie gaat uit van een omgekeerde beweging waarin we niet de jeugdhulp het belangrijkste laten zijn in de wereld van jeugdigen en gezinnen maar het dagelijks leven op school, de kinderopvang, de buurt en het gezin: "Kinderen en jongeren hebben het recht op goede jeugdzorg. En ze hebben het recht om die jeugdhulp minder nodig te hebben."

De jeugdvisie van waaruit de gemeenten werken bevat uitgangspunten voor alle domeinen die met jeugd en gezinnen te maken hebben. Kern is om het belang van kinderen (en ouders) eerst te stellen. Deze uitgangspunten dragen bij aan een transformatie in het denken over opgroeien en opvoeden: nieuwe werkwijzen en verandering in houding en gedrag bij jeugdhulppartners en bij alle andere betrokkenen in het leven van opgroeiende kinderen: ouders, kinderopvang, onderwijs, sociale basis, lokale teams, bestaanszekerheid, volwassen-GGZ, jeugdgezondheidszorg en zo verder. Gemeenten sturen actief op deze ontwikkeling. In het Hoofdlijnenbesluit is op basis hiervan een aantal gezamenlijke uitgangspunten opgenomen die daarom ook gelden voor de opdracht aanvullende jeugdhulp (zie hoofdstuk 2 HLB AJH) zoals:

- Maak niet van alles een individueel probleem. Nu is alles ingericht naar individuele hulp, terwijl er mogelijkheden zijn om deze zoveel als mogelijk in het dagelijkse leven vorm te geven.
- Accepteer dat niet iedereen hetzelfde is, dat mensen van elkaar verschillen en/of dat niet alles moet worden opgelost met een diagnose en interventie op individuele basis.
- Maak het ervaren van problemen dragelijker en minder overheersend in het dagelijks leven en richt ondersteuning daarop in. Kijk breed naar inkomensproblemen, woonproblemen en obstakels bij het runnen van het huishouden. Verlichting van die problemen moet op de eerste plaats komen.
- Wees ervan en blijf erbij, zodat het gezin en de jongere zich echt geholpen voelen en er geen estafette ontstaat waarbij iedereen steeds weer overdraagt aan een ander.
- Betrek jongeren en hun ouders actief. Bij het bedenken van wat helpt en welke hulp, ondersteuning of actie nodig is en bij het uitvoeren daarvan worden (de oplossingen van) ouders en jongeren echt betrokken.

De richtinggevende uitspraken

1. De aanvullende jeugdhulp is een taakgerichte opdracht en wordt in partnerschap uitgevoerd.

Deze richtinggevende uitspraak is een voortzetting van de in 2020 gemaakte keuze en wordt hiermee van toepassing op alle aanvullende jeugdhulp. Taakgericht werken biedt aanbieders de vrijheid om hulp flexibel in te zetten en richt zich op het behalen van brede maatschappelijke doelen, in plaats van afrekenen op specifieke trajecten of producten. De huidige ervaring met taakgericht werken binnen de hoogspecialistische jeugdhulp heeft aangetoond dat dit niet alleen administratieve lasten vermindert, maar ook samenwerking bevordert en leidt tot betere ondersteuning van gezinnen. Dit model wordt nu uitgebreid naar alle aanvullende jeugdhulp. Werken in partnerschap is een cruciale voorwaarde om tot daadwerkelijke veranderingen in de uitvoering te komen. Dit kan alleen worden gerealiseerd met een overzichtelijk aantal betrokken partijen.

2. De aanvullende jeugdhulp wordt gecontracteerd vanuit één opdracht. De jeugdhulpaanbieders bieden in gezamenlijkheid alle aanvullende jeugdhulp voor het hele verzorgingsgebied. Zij worden ieder apart gecontracteerd. Voor het uitvoeren van de eisen die door het collectief van aanbieders moeten worden uitgevoerd maken zij samenwerkingsafspraken met elkaar.

Deze richtinggevende uitspraak is een doorontwikkeling ten opzichte van de eerder ingezette richting: meer samenhang, meer sturing op gezamenlijke verantwoordelijkheid van de totale opdracht en de fundamentele verandering die volgt uit de visie, maar met oog voor wat haalbaar en uitvoerbaar is op dit moment.

3. Aanvullende jeugdhulp sluit aan op de basisjeugdhulp en preventie van de lokale teams.

Deze richtinggevende uitspraak is voor Amsterdam een doorontwikkeling van de ingezette beweging. Doordat de DUO-gemeenten momenteel werken aan de ontwikkeling van stevige lokale teams, kan voor Amsterdam-DUO een identieke opdracht aanvullende jeugdhulp worden geformuleerd. Voorafgaand aan het ingaan van de nieuwe contracten AJH zal het stevige lokale team geïmplementeerd zijn

4. Jeugdhulpaanbieders werken gebiedsgericht.

Deze richtinggevende uitspraak is een voortzetting en verdere intensivering van het huidige beleid. De DUO-gemeenten zijn onlangs gestart met het gebiedsgericht samenwerken, een ontwikkeling die de komende tijd verder wordt ontwikkeld en geïmplementeerd. De aanpak in een gebied wordt bepaald door kenmerken en uitdagingen van een gebied. Deze gaat uit van een diepgaand begrip van de lokale context en gemeenschappen waarin jeugdigen opgroeien. De leefwereld van jeugdigen bestaat uit hun gezin, familie en vrienden, de buurt, het onderwijs, kinderopvang, buurtorganisaties en de cultuur en maatschappij waarin zij leven.

Gebiedsgericht werken vereist een organisatie van de uitvoering die per gebied is afgestemd. De inzet per gebied en de vertaling hiervan naar een begroting wordt per gebied bepaald en inzichtelijk gemaakt. In dit kader worden afspraken gemaakt over een voldoende dekkend zorglandschap in de verschillende gebieden binnen het gehele verzorgingsgebied. Eén afspraak voor de regio Amsterdam-Amstelland als geheel betekent ook dat het bereik per gebied wordt gevolgd en gestuurd, door middel van bijvoorbeeld nadere afspraken over teamgrootte (fte-inzet) en financiële kaders per gebied

5. De toegang tot aanvullende jeugdhulp wordt gebiedsgericht georganiseerd.

Deze richtinggevende uitspraak is een voortzetting van het huidige beleid. Het is een ontwikkelopgave in de uitvoering. Per gebied (de DUO-gemeenten zijn één gebied) wordt samengewerkt in de toegang. In Amsterdam-DUO heet dit nu een 'gebiedsknooppunt'. Dit is een netwerkorganisatie die per gebied integrale ondersteuning organiseert met en voor ouders, kinderen, jongeren, gezinnen door gezamenlijk mee te denken en bij te dragen. Deelnemende partijen zijn de aanvullende jeugdhulp, de lokale teams, de sociale basis, onderwijs, Gecertificeerde Instellingen (GI), huisartsen en andere betrokkenen.

Het doel van het gebiedsknooppunt is om bredere ondersteuning te kunnen bieden dan alleen jeugdhulp (bijvoorbeeld omdat er randvoorwaarden voor effectieve inzet van jeugdhulp moet zijn zoals zorg voor veiligheid in het gezin). Een andere reden is om en de verwijzing naar de meest passende (jeugdhulp)partner efficiënter te laten verlopen en in samenwerking om stagnatie te voorkomen.

6. De aanvullende jeugdhulp heeft de opdracht om eraan bij te dragen dat kinderen gezinsgericht binnen hun eigen omgeving steun, ruimte en deskundigheid krijgen zodat zij veilig opgroeien en onderwijs krijgen.

Deze richtinggevende uitspraak is een doorontwikkeling ten opzichte van de huidige situatie. Hiermee wordt de gevraagde inzet van de aanbieders aanvullende jeugdhulp in de ontwikkelopgaven verankerd. De aanvullende jeugdhulp moet bijdragen aan het versterken van de jeugdige binnen het systeem waarin hij of zij opgroeit. In plaats van jeugdigen een diagnose te geven en aparte, op de individuele jeugdige gerichte hulp te geven die buiten het dagelijks leven is georganiseerd, alsof het daar los van staat. De dagelijkse omgeving van de jeugdige is hiermee nadrukkelijker in beeld om de jeugdige te helpen veilig en gezond op te groeien.

7. Er wordt niet vanzelfsprekend aanvullende jeugdhulp ingezet als andere oplossingen voor het gezin beter/duurzamer zijn.

Deze richtinggevende uitspraak is nieuw en is een fundamentele verandering die volgt uit de opgedane ervaring met 10 jaar Jeugdwet en de uitdaging van een integrale aanpak in het sociaal domein. Naast het versterken van systemen zoals onderwijs en kinderopvang, is het van belang dat jeugdigen en gezinnen worden geholpen bij het wegnemen of dragelijk maken van problemen die de basis van opgroeien en opvoeden verzwakken. Problemen met inkomen, armoede,

onveiligheid wonen en andere problemen kunnen ertoe leiden dat ouders hun rol als opvoeder niet altijd waar kunnen maken. Alleen jeugdhulp inzetten omdat bij kinderen signalen worden opgevangen, is dan niet effectief genoeg. Het vraagt om meer aandacht en inzet van andere onderdelen van het sociaal domein gericht op het hele gezin. Mogelijk kan dan minder aanvullende jeugdhulp worden ingezet of zelfs niet eens nodig blijken te zijn.

8. Gemeenten sturen taakgericht op de aanvullende jeugdhulp.

Deze richtinggevende uitspraak is een voortzetting van de in 2020 gemaakte keuze en wordt hiermee van toepassing op alle aanvullende jeugdhulp. Taakgerichte sturing houdt in dat sturing zich richt op het bereiken van de inhoudelijke (ontwikkel)doelen en wie en wat daarvoor nodig is aan inzet en randvoorwaarden. Deze vorm van sturing kent een inhoudelijke kant, maar ook een zakelijke: het bewaken of jeugdhulpaanbieders hun contractafspraken nakomen. De gemeenten hebben diverse rollen: zij sturen als opdrachtgever, maar ook als partner van de uitvoerende partijen en als regisseur van het jeugdstelsel. De inrichting van de monitoring en verantwoording is hiervan afgeleid. De structuur die hiervoor de afgelopen jaren is ingericht wordt verder ontwikkeld.

9. Gemeenten bieden jeugdhulpaanbieders een meerjarig financieel perspectief binnen de budgettaire kaders en kopen gezamenlijk de aanvullende jeugdhulp in.

Deze richtinggevende uitspraak is een doorontwikkeling ten opzichte van de eerder ingezette richting. Een meerjarig perspectief draagt bij aan commitment en zorgt voor duidelijkheid bij zowel gemeenten als de jeugdhulpaanbieders. De totale contractperiode beslaat de periode 2028-2038. De initiële looptijd van het contract is zes jaar, met twee verlengingsopties van elk twee jaar.

10. Gemeenten maken onderling afspraken over hun aandeel in het totale budget van de opdrachten aanvullende jeugdhulp. Uitgangspunt is dat elke gemeente betaalt voor de eigen inwoners.

Deze richtinggevende uitspraak is een fundamentele verandering en volgt uit de ontwikkeling dat er gezamenlijke afspraken worden gemaakt over één lumpsum per jeugdhulpaanbieder. In plaats van aparte financiering per gemeente ontvangen jeugdhulpaanbieders één gezamenlijk lumpsumbedrag van de gemeenten. Dit voorkomt bureaucratische lasten, vergroot de uitvoeringsvrijheid en ondersteunt het taakgericht werken. Gemeenten maken onderling afspraken over verdeling van de kosten, herzien die indien nodig jaarlijks, en dragen gezamenlijk zorg voor monitoring van bereik, kwaliteit en kosten.

Continueren en doorontwikkelen

Het Hoofdlijnenbesluit Aanvullende Jeugdhulp en de 10 richtinggevende uitspraken zijn in lijn met de landelijke en lokale ontwikkelingen. De gemeenten Amsterdam en Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel hebben de afgelopen jaren intensief in partnerschap samengewerkt met jeugdhulpaanbieders en andere betrokken spelers en daarbij veel geleerd over wat er in de praktijk wel en niet werkt. De leerervaringen vanuit de huidige contractperiode zijn meegenomen in de vertaling van de visie naar het hoofdlijnenbesluit voor de inkoop van de aanvullende jeugdhulp.

De contractering bouwt daarmee voort op de koers die sinds 2020 is ingezet met de hoog specialistische jeugdhulp. Belangrijke elementen, zoals taakgericht en gebiedsgericht werken worden gecontinueerd en verder ontwikkeld. Continuïteit in het jeugdhulpstelsel is waardevol. De herhalingen van de aanbestedingen iedere paar jaar is een zware inspanning voor jeugdhulpaanbieders en gemeenten. Het vormt een belangrijk aandachtspunt. Want deze energie en tijd gaat niet naar de zorg. De tijd die nodig is voor ontwikkeling van werkwijzen en relaties, en vooral het opbouwen van samenwerking, moet geboden worden. Dit vraagt beleidsinzet van gemeenten om die randvoorwaarde te scheppen. Dit doen we door langjarige contractering en door ook vast te houden aan de bouw van het stelsel zoals we dat ingezet hebben sinds 2021.

Verbetering en vereenvoudiging.

Ten opzichte van de huidige contractering zijn verbeteringen op enkele onderdelen gewenst. Een belangrijke ontwikkeling is dat de ESJH en de HSJH vanaf 2028 onder dezelfde opdracht vallen als zijnde 'aanvullende jeugdhulp'. Hiermee wordt de jeugdhulp verder ontschot. Verder is intensievere samenwerking tussen partijen nodig, alsmede inzet van aanpalende domeinen.

Wat is hiervoor nodig?

Voorwaarden voor het slagen van de opdracht aanvullende jeugdhulp

Om in de uitvoering de inhoudelijke doelen van de jeugdwet, hervormingsagenda en lokale beleidsvisies op sociaal domein en zorg voor (jeugdige) inwoners/gezinnen te kunnen realiseren - met oog voor de specifieke rol van de aanvullende jeugdhulp hierin - is het randvoorwaardelijk dat ook andere onderdelen van het sociaal domein worden versterkt en vanuit de gemeentelijke visie nader worden uitgewerkt. Het gaat hierbij om de volgende opdrachten:

- Verbetering taakgerichte sturing (vanuit interne organisatie gemeenten)
- Het uitvoeren van het programma stevige lokale teams, zodat de opdracht van die stevige lokale teams aansluit bij de opdracht AJH.

Bepalen en organiseren van de benodigde inzet van andere onderdelen van het sociaal domein (onderwijs, bestaanszekerheid, volwassen-ggz, sociale basis, etc.) om transformatie in jeugdhulp mogelijk te maken en de jeugdvisie te realiseren

Alternatieven

Een alternatief zou zijn dat de gemeente Uithoorn de jeugdhulp zelfstandig organiseert en inkoopt.

Vanuit de *jeugdwet* volgt dat gemeenten een jeugdhulpplicht hebben. Door die verplichting, moeten gemeenten in ieder geval:

1. De jongere adviseren welke hulp het beste past
2. Samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen
3. Zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is en wordt geboden.

In de (*concept*) *Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg* (onderdeel van de Hervormingsagenda) is onder andere geregeld dat de in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) vastgelegde zorgvormen per jeugdzorgregio gezamenlijk moet worden ingekocht. Hiermee ontstaat een wettelijke verplichting tot inkoop van aanvullende jeugdhulp op het niveau van de jeugdhulpregio Amsterdam-Amstelland.

Zelfstandig inkopen is daarmee geen optie. Daarbij zal het naar verwachting ook niet tot een voldoende dekkend zorglandschap leiden (aangezien waarschijnlijk niet alle aanbieders inschrijven als de gemeente Uithoorn zelfstandig wil gaan inkopen), waarmee niet voldaan kan worden aan de jeugdhulpplicht.

Aanpak

De kaders uit dit hoofdlijnenbesluit worden nader uitgewerkt in een inkoopstrategie die door de colleges wordt vastgesteld. Daarna start de dialooggerichte aanbestedingsprocedure gericht op het sluiten van nieuwe contracten met jeugdhulpaanbieders per 1-1-2028. Met deze partijen zullen we als gemeenten in de uitvoering invulling geven aan de jeugdvisie. Het aanbestedingsproces bestaat uit de volgende mijlpalen met bijgevoegde planning.

Het aanbestedingsproces bestaat uit de volgende mijlpalen met planning:

- Hoofdlijnenbesluit : college B&W juli 2025 / gemeenteraad september 2025
- Inkoopstrategie : college B&W december 2025
- Aanbestedingsdocumenten : publicatie maart 2026
- Aanbestedingsprocedure : gunningsbesluit zomer 2027
- Implementatie : start nieuw contract 1 januari 2028

Financiële overwegingen

De financiële kaders voor de aanvullende jeugdhulp vanaf 2028 worden sterk beïnvloed door een verwachte daling van de rijksbijdragen en de noodzaak tot besparingen. Gemeenten bieden jeugdhulpaanbieders daarom zoveel mogelijk een meerjarig financieel perspectief, maar blijven afhankelijk van hun eigen begrotingen en de middelen vanuit het Rijk. De

kern van het financiële beleid is het werken met een lumpsum met vaste jaartotalen voor een omschreven taak. Afspraken over de lumpsums worden voor de eerste zes jaar vastgelegd (de initiële contractperiode), waarna een evaluatiemoment plaatsvindt en nieuwe afspraken over de lumpsum in de verlengingsperiode worden gemaakt. Daarnaast kunnen lumpsums tussentijds worden aangepast zoals omschreven in het hoofdlijnenbesluit.

Lumpsum huidige meerjarenbegroting

De lumpsumfinanciering vormt de basis voor de gehele opdracht aanvullende jeugdhulp. Buiten de scope van de opdracht vallen het Persoonsgebonden budget (PGB), dyslexiezorg, de Gecertificeerde Instellingen (GI's) die regionaal zijn gecontracteerd en (zware) specialistische jeugdhulp die landelijk is gecontracteerd (LTA). De bedragen worden bepaald op basis van de gemeentelijke begrotingen (met name die van 2026) en houden rekening met toekomstige kortingen en indexaties. Vanaf 2028 geldt één opdracht voor aanvullende jeugdhulp, waarbij eerdere onderverdelingen zoals ESJH en HSJH verdwijnen. De huidige begroting laat de volgende ontwikkeling zien voor de vier gemeenten.

Gemeente	2025	2026	2027	2028	2029
Amsterdam	€ 273.567	€ 268.336	€ 257.521	€ 246,6	€ 239,4
Diemen	€ 7.717	€ 6.740	€ 6.681	€ 5,5	€ 5,5
Uithoorn	€ 9.398	€ 8.940	€ 8.947	€ 8,0	€ 8,0
Ouder-Amstel	€ 3.245	€ 2.939	€ 2.940	€ 2,6	€ 2,6
Totaal	€ 293.926	€ 286.956	€ 276.089	€ 262,6	€ 255,4

**Bedragen in miljoenen euro's*

Toelichting:

- Bovenstaande bedragen zijn gebaseerd op de begroting 2025 en slechts indicatief voor de lumpsum.
- De bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 2025. De eventuele indexering 2026 en verder is hierin niet meegenomen.
- De extra bedragen vanuit de Voorjaarsnota van het rijk voor jeugdhulp zijn niet meegenomen, aangezien de exacte doorrekening van de besluitvorming bij de Voorjaarsnota van het Rijk nog niet beschikbaar is en hierover in de gemeenten nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden.
- De huidige ingeboekte taakstelling op de uitgaven vanuit de hervormingsagenda (voor zover de gemeente die heeft) is in bovenstaande tabel verwerkt.
- Voor de drie DUO gemeenten geldt dat op dit moment de inschatting is dat vanaf 2028 het ESJH-budget 50/50 verdeeld wordt over de AJH en de stevige lokale teams van waaruit de basis jeugdhulp zal worden geleverd. Hier vindt nog een nadere analyse op plaats. Deze kan bij de inkoopstrategie nog leiden tot aanpassingen.

Meerjarige financiële afspraken

Het vertrekpunt is dat de inleg van de afzonderlijke gemeenten vertaald wordt naar een taak en lumpsum die past bij de zorgvraag van elke gemeente. Hierin is de afspraak gemaakt om de gemeentelijke begrotingen als basis te nemen voor de lumpsum, waardoor bij de gemeenten de verantwoordelijkheid ligt om een taak te formuleren die hierbij aansluit. Hierdoor wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt dat elke gemeente zo veel als mogelijk betaalt voor de uitgaven aanvullende jeugdhulp van haar eigen jeugdigen (en ouders).

Er worden afspraken gemaakt voor de periode 2028-2034. Daarmee bieden gemeenten duidelijkheid over het financiële kader, zodat aanbieders gericht kunnen investeren in innovatieve vormen van jeugdhulp. Daarbij hoort ook een systematiek voor indexatie (volgens de OVA-systematiek) en het bijstellen van lumpsums bij onvoorziene omstandigheden, zoals bevolkingsgroei, inflatie of beleidswijzigingen (bijvoorbeeld als gevolg van verandering in

rijksbijdragen), maar kan er tegelijkertijd ook sprake zijn van eventuele verlaging, wanneer deze meer dan 5% bedraagt. Gemeenten dragen in deze gevallen naar rato bij aan de meerkosten, danwel profiteren gelijkelijk bij minder kosten.

Uitzondering hierop is wanneer de kosten in de ene gemeente substantieel hoger of lager uitvallen dan in de andere gemeenten. In dat geval wordt nader onderzocht wat hiervan de achtergrond is en komen de gemeenten in gezamenlijkheid tot een passende oplossing. Hierbij blijft het uitgangspunt dat ieder de kosten draagt voor de eigen jeugdigen en de jeugdhulpaanbieder in principe niet gevraagd wordt verschillende toegangseisen te hanteren naar gelang van de woonplaats van de jeugdige.

Het solidariteitsprincipe geldt bij de jaarafsluiting. De lumpsum per jeugdhulpaanbieder wordt niet met terugwerkende kracht aangepast. Wanneer uit de financiële rapportages blijkt dat de jeugdhulpaanbieder een tekort heeft, wordt dat door deze jeugdhulpaanbieder gedragen. Dit geldt ook in het geval het tekort veroorzaakt wordt door één of enkele gemeenten. Gemeenten gaan dan wel met elkaar in gesprek over een eerlijker verdeling van hun bijdrage in de lumpsum, welke in beginsel pas wordt betrokken bij de inleg in de volgende periode.

Financiële bedrijfsvoering

Van aanbieders wordt verwacht dat zij verantwoord omgaan met de toegekende lumpsum. Jaarlijks geven zij aan hoe deze middelen worden ingezet, inclusief inzet per gebied en personele capaciteit. Er gelden verscherpte eisen vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen. Transparantie en onderlinge verantwoording zijn essentieel.

Ook voor de gezamenlijke gemeentes wordt een monitor georganiseerd. Hierin worden onder andere cliëntstromen, financiële rapportages én financiële afhandeling in meegenomen. De gemeenten richten hiervoor een gezamenlijk 'team' en monitoring in. De gemeentelijke samenwerking wordt ondergebracht binnen een gemeenschappelijke regeling.

Communicatie

- Uw besluit wordt gepubliceerd via de geijkte communicatiekanalen;
- De samenwerkende gemeenten in de voorbereiding van de aanbesteding, worden geïnformeerd over uw besluit.

Participatie

Om de aanbesteding voor te bereiden is geïnventariseerd wat intern en extern de gedachten zijn over de koers die sinds 2021 is ingeslagen bij de inkoop van de aanvullende jeugdhulp.

Er zijn

- Evaluatiegesprekken met de aanbieders Hoog Specialistische Jeugdhulp gevoerd,
- Dialoogsessie met samenwerkingspartners georganiseerd
- Consultaties geweest met andere gemeenten die voor een taakgerichte uitvoeringsvariant kozen.
- De Adviesraad Sociaal Domein Uithoorn heeft geadviseerd op het eerste concept van het hoofdlijnenbesluit aan het begin van dit jaar (zie bijlage 3). Het advies en de reactie van het college hierop zijn bijgevoegd aan de stukken
- In een dwarskijksessie die eind 2024 is gehouden, gaven externe experts kritische reflectie op het eerste concept Hoofdlijnenbesluit Jeugdhulp. De input heeft eraan bijgedragen dat de vervolgversie concreter is geworden en een aantal uitgangspunten zijn gewijzigd. Zo wordt er niet al bij contractering gezocht naar een samenwerkingsverband, maar kijken we naar de mogelijkheid van een samenwerkingsverband van partijen in de jeugdhulp als stip op de horizon. Daarmee wordt er juist nog ingezet op losse contracten en doorontwikkeling van de sturing op die contracten. Er is langer nagedacht over de betekenis van bijvoorbeeld partnerschap, het belang van sturing en regie vanuit de gemeenten en er zijn meer concrete noties opgenomen over de verwachtingen (en dus de opdrachten) voor andere onderdelen van het sociaal domein. De opdracht voor de aanvullende jeugdhulp is meer gekaderd naar de rol die het moet hebben om effectief en efficiënt in te worden gezet. En niet als "last resort" voor allerlei gezinsproblemen.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Externe reacties

Zie onderdeel participatie

burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn,

de secretaris,

de burgemeester,

mevr. M.C. Wegewijs

dhr. P.J. Heiliegers